

HØRINGSUTTALELSE FRA RETTSPOLITISK FORENING - UTKAST TIL ENDRING I FORSKRIFT OM SOSIALE TJENESTER TIL PERSONER UTEN FAST BOPEL I NORGE - KORTVARIG AKUTTHJELP

Rettspolitisk forening (Rpf) er en uavhengig forening bestående av jurister, juridiske studenter og andre interesserte. Rpf arbeider blant annet for å forsvare rettsstatlige verdier og å bedre den rettslige situasjonen for sosialt vanskeligstilte grupper.

Rpf har ikke mottatt høringen som selvstendig høringsinstans. Vi ber med dette om å bli ført opp som selvstendig høringsinstans i sosial- og trygderettslige saker.

Vi viser til høringsnotat der det foreslås endringer i § 4 i forskrift om sosiale tjenester til personer uten fast bopel i Norge, og ønsker å komme med en uttalelse.

***

Rettspolitisk forening har fått tilgang til høringsuttalelsen som er utarbeidet av Juss-Buss. Vi stiller oss bak deres uttalelse.

Vi ønsker samtidig å presisere, poengtere og tillegge følgende forhold:

Forslaget om å oppheve forskriftens § 4 (2) andre punktum

Vårt syn er at forskriften, slik den er formulert i dag, trekker snevrere rammer for retten til nødhjelp enn det som tillates av våre internasjonale forpliktelser, som gjennom menneskerettsloven §§ 2 og 3 er gjort til norsk lov med forrang for sosiallovgivningen. I tillegg til konvensjonstekstene det er vist til i Juss-Buss sin høringsuttalelse, viser vi til artikkelen «'Ulovlig opphold' som grunnlag for å avskjære helse- og sosialhjelp?» av Henriette Sinding Aasen og Alice Kjellevoid, utgitt i Tidsskrift for velferdsforskning nr. 2 2012. I artikkelen presenteres blant annet det syn at «den norske stat må garantere et visst minimum av ... økonomisk stønad ... for den som forblir i landet til tross for en plikt til å reise ut», og at det «i alle fall ikke kan være adgang til å avskjære personer med ulovlig opphold fra det aller nødvendigste til mat, klær, bolig og helse. [...] Også den som av ulike grunner velger å forbli ulovlig i landet (og ikke ta imot tilbud om opphold på asylmottak) må sikres

grunnleggende velferdsgoder som mat og tak over hodet».¹ Man kan beskjære ytelsene sammenliknet med ytelsene til personer med lovlig opphold, «men ikke så kraftig at vedkommendes liv og grunnleggende velferd og eksistens trues».

Forskriften vil altså, ved at nødhjelp ikke kan ytes etter at personen kunne ha forlatt landet, medføre at Norge i enkeltsaker bryter sine menneskerettslige forpliktelser. Vi bør og må hjelpe personer i nød, selv om de ikke har lovlig opphold.

Forskriftens § 4 andre ledd andre punktum bør derfor oppheves. Dette vil også innebære at uklarheten som førte til utferdigelsen av høringsnotatet forsvinner.

Premisset om at en opphevelse av bestemmelsen (alternativ 1) vil føre til en forenklet saksbehandling

Premisset om at forslaget alternativ 1 vil kunne føre til en forenklet saksbehandling er klart ikke holdbart. Saksbehandlingen bygget tidligere på ulovfestede nødrettsbetraktninger. Det er vanskelig å se for seg at saksbehandlingen og klagebehandlingen blir lettere ved at spørsmålene omkring nødrett vurderes på grunnlag av slik ulovfestet rett.

Den eneste måten dette vil føre til en forenkling på, er at man forutsetter at man gjennom opphevelsen av § 4 også opphever de ulovfestede nødrettsbetraktningene som tidligere ga grunnlag for nødhjelp til personer uten lovlig opphold i riket.

Det kunne ha vært stilt spørsmål ved om departementet hadde hatt kompetanse til å oppheve slike ulovfestede nødrettsbetraktninger. I alle tilfelle er det klart at departementet ikke kan oppheve rettighetene etter menneskerettsloven.

Alternativet til det overstående er at departementet vil skjule retten til nødhjelp fra de som har krav på hjelp. Dette må anses som uakseptabelt, og vil være et grovt brudd på grunnleggende rettsstatsprinsipper, rettsikkerhetsprinsipper og prinsippet om god forvaltningsskikk.

Rpf ber på dette grunnlag om at departementet presiserer om de gjennom forslaget alternativ 1 ønsker å avskjære personer med ulovlig opphold fra nødhjelp, slik denne tidligere ble gitt med grunnlag i ulovfestet rett.

Høringsnotatets foranledigelse

Det følger av høringsnotatet at det er foranlediget av en konkret sak. Rpf har forståelse for at en enkeltsak kan gi grunnlag for å foreta nærmere undersøkelser om regelverket er

---

¹ Artikkelen punkt 7, siste avsnitt.

utformet på en hensiktsmessig måte. Vi vil imidlertid sterkt fraråde å gjøre endringer på bakgrunn av erfaringer i én enkelt sak. Det viser seg erfaringsmessig at å utforme generelle regler på bakgrunn av enkeltsaker fører til dårlig lovgivning, der man ikke tar hensyn til at regelen på generelt grunnlag kan virke hensiktsmessig.

***

Eventuelle spørsmål kan rettes til Christian Hagen Tønsberg, som kan nås på tlf. 41 411 475 eller e-post styret@rpf.no.

Med vennlig hilsen,
for Rettspolitisk forening,

Marit Lomundal Sæther
Styremedlem

Ida Gundersby Rognlien
Styremedlem

Christian Hagen Tønsberg
Styremedlem